

2015 boazodoallošiehtadusa šiehtadallamiid loahppaprotokolla

Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta bakte ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) leat šiehtadallan 2015/2016 boazodoallošiehtadusa.

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) ovddasteaddjit:

Šiehtadallanlávdegoddi   Ellinor Marita Jåma (jodiheaddji)
Inge Even Danielsen
Hans Ole Eira

Áššedovdit/ráđđeaddit   Per John Anti
Juhan Dánel Gaup
Per M. Sara
Randi Skum
Asgrim Opdal

Stáhta bealis ledje:

Šiehtadallanlávdegoddi   Anne Marie Glosli (jodiheaddji)
Marit Myklevold
Magnar Evertsen

Áššedovdit/ráđđeaddit   Lill Tove Voje Skorge
Tone Frantzen Seppola
Inger Haug (Eanandoalldirektoráhtas)
Sveinung Rundberg (Eanandoalldirektoráhtas)
Wenke Brenna (Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta)
Espen Fjeldstad (Dálkkádat- ja birasdepartemeanta)

Áicilahttu   Marit Meløy Utsi (Sámediggi)

Čáli   Morten Floor

1. BUŠEAHTALAŠ RIEVDADUSAT 2014/2015 BOAZODOALLOŠIEHTADUSAS

1.1 Eret duvdojuvvot dálveguohtumiin Ruotas

Ruhtadeames doaibmabijuid daid orohagain mat leat duvdojuvvon eret dálveguohtumin Ruota bealde 2014/2015 áigodagas, evttohuvvo Stuorradikki 2015/2016

Boazodoallošiehtadusa meannudeapmái sirdit 2,1 milj. ruvnno 1142 kapihttala 71 boasttas 1151 kapihttala 51 bostii.

Hástalusat mat čuvvon danin go šaddet rátkit Ruota bohccuid mat leat báhcán Norgga beallai maŋnil bievlaáigodaga, dagahit ahte guovllut mat livčče sáhttán geavahuvvot dálveguohtumin, garrasit gollet, mii fas dagaha ahte riddodálveguohtumat adnojit eanet ja gollet eanet. Dát ges lea dagahan liige riidduid gaskal eanandoalu ja boazodoalu riddoguovlluin. Vai galgá leat vejolaš árabut rátkit Norgga ja Ruota bohccuid guovtte sadjái, fertet rievdatit njuolggadusaid nu ahte addo vejolašvuohta juolludit ekonomalaš doarjaga guoskevaš orohagaide.

1.2 Atnimis 2014 geavakeahtes ruđaid

Go Stuorradiggi meannuda 2015/2016 Boazodoallošiehtadusa, de ovddiduvvo evttohus sirdit 8,7 milj. ruvnno 1151 kapihttala 75 boasttas ja 1,4 milj. ruvnno 79. boasttas 1151 kapihttala 51. bostii. Eaktun go evttohuvvo sirdit oktiibuot 10,1 milj. ruvnno, lea ahte 2014 geavakeahtes ruhta dohkkehuvvo sirdojuvvot jagi 2015 geavaheapmái.

- Vuoddostrukturdoaibmabijut mat dagahit ahte njuvvet eanet bohccuid (3,58 milj. ruvnno).
- Viidáset ovdánahttit boazodoalu areálageavahankárttaid (1,57 milj. ruvnno).
- Ovdaprošekta mii gullá boazolohkamii (0,70 milj. ruvnno).
- Sajustit ođđa raporterenvuogádaga (150.000 ruvnno).
- Doaibmabijut mat galget lasihit siskkáldas dárkkisteami ja iešstivrejumi (1,0 milj. ruvnno).
- Prošekta man áigumuš lea čorget eret buot boares áideávdnasiid ja lobihis áiddiid (1,8 milj. ruvnno).
- Prošekta – adnit mearkka ”Boazu sáŋgár duoddaris” (1,0 milj. ruvnno).
- Sajustit ođđa šláddjenvuogádaga (0,3 milj. ruvnno).

1.2.1 Vuoddostrukturdoaibmabijut mat galget lámhččet bohccuid njuovvama

Lihtodeames 2013/2014 Boazodoallošiehtadusa ja 2014/2015 Boazodoallošiehtadusa šiehtadallanbealálaččat sohpe várret 7,5 milj. ruvnno ja 5,0 milj. ruvnno ođasmahttit vuoddostrukturvrra go galget njuovvanbohccuid geassit.

Lagabui mearriduvvon proseassa vuodul, de kártejuvvon dárbu juohke ovttaskas boazodoaloguovllus. Dán kártema vuodul BOF-stivra lea vuoruhan gaskal guovlluin ja orohagaid. Dát vuoruheapmi ovttas 2012 strategalaš plánain, galggai adnot vuodđun go meannudedje orohagaid ohcamušaid.

Lea ain dárbu ođasmahttit boazodoalu siskkáldas strukturvrra máŋggaid guovlluin. Dasa lassin leat dálá njuovvanáigodaga vásáhusat duodaštan ahte muhtun orohagain leat leamašan hástalusat njuovvanbohccuid geassimis.

Dáid vásáhusaid, ja 2013 ja 2014 čadahuvvon barguid vuodul, de šiehtadallanbealálaččat vurdet ahte BOF-stivra vuosttaš jahkebeali mielde meannudit vuodđostrukturoaibmabijuid ohcamušaid vai rusttegat láchčojit vejolašvuoda njuovvat ja bierggu vuovdit 2015/2016 áigodagas.

Lassin dábálaš juolludeapmái, de BOF:i várrejuvvo 3,58 milj. ruvdno vuodđostrukturoaibmabijuide boazodoalus.

1.2.2 Viidásat ovdánahttit boazodoalu areálageavahankárttaid

Boazodoallošiehtadusa 2014/2015 lihtodeami oktavuodas šiehtadallanbealálaččat lihtodedje čadahit álggahanprošeakta ovdánahttimis boazoealáhusa areálakárttaid. Ulbmil lei áсахit kárttaid mat čalmmustuhttet ja oppalaččat čájehit makkár huksendoaimmat leat čadahuvvon juohke ovttaskas orohagaid siskkobealde.

Konkrehtalaččat galggai álggahanprošeakta čadahuvvot guovtti dásis. Vuosttaš dásis galge kártet Ruota čearuid areálageavahankárttaid, ja maiddái árvoštallat leago vejolaš ovdánahttit dálá areálageavahankárttaid vai dat maiddái čájehit čadahuvvon huksendoaimmaid juohke ovttaskas orohagaid siskkobealde. Ovdaprošeavtta raportta vuodul, galge bealálaččat dasto mearridit galge go joatkit nuppi dásiin, mii mearkkašii hábmemis sisbahkkenkárttaid guovtti orohagaide.

Šiehtadallanbealálaččat lihtodedje joatkit ovdánahttimis boazodoalu areálageavahankárttaid. Šiehtadallanbealálaččaid mielas lea dehálaš ahte boazodoalu areálageavahankárttat ovdánahttojuvvojit vai šaddet dievaslaš ja dynámalaš kártan mii lea boazoealáhussii, almmolaš hálldahusaide, plánaeiseválddiide ja huksejeddjiide ávkin. Mihttomearri lea ahte kárttain galgá leat vejolašvuolta oaidnit boazodoalu areálageavaheami, ja ahte kárta galgá leat guovddáš áššemeannudanreaidu guorahallamin ja temáhtalaš ovdanbuktimin áššiin mat gusket boazodollui.

Šiehtadallanbealálaččat leat lihtodan čadahit čuovvovaš oasseprošeavttaid boazodoalu areálakárttaid ovdánahttimis:

- Eanandoalldirektoráhtta oažžu ovddasvástádusa čielggadit ja sajustit vuogádaga boazodoallogeavahankárttaid odasmahttima várás. Čielggadeami loahpparaporteren galgá čadahuvvot ovdal 2015 golggotmánu loahpa. NBR lea searvan ovttasbargui mii galgá čielggadit ovddasvástádusgaskavuoda boazoealáhusa ja hálldahusa gaskkas. Ealáhusas oasálastá dainna lágiin ahte lea ovddasvástádus osiin kárta sisdoalus. Prošeavtta olis galget čadahit oahpu orohagaid ovddasvástideaddji njunnošolbmuid.
- Eanandoalldirektoráhtas lea ovddasvástádus láchet PDF-vuodustuvvon čállosiid njuolga *Gáldu* vuorkkágeahčadan čovdosis. Vuovde- ja eanadatinstituhtta oažžu ovddasvástádusa čadahit tehnikkalaš heivehemiid.
- NBR galgá ovttas Eanandoalldirektoráhtain árvoštallat boazodoalu areálakárttaid fáddágerddiid, ja movt daid galgá ovdanbuktit. Direktoráhtta jodiha dán barggu.
- Eanandoalldirektoráhtas lea ovddasvástádus fuolahit ahte almmolaš kártavuodu duodaštangáibáduš ollašuhthtojuvvo. Direktoráhtta galgá sáddet barggu loahpparaportta ovdal 2015 juovlamánu 1. beaivvi.
- Eanandoalldirektoráhtta galgá ovttasrádiid kártaovttasbarggu eará oasálaččaiquin árvoštallat vejolašvuoda vuogádatlaččat ja dievaslaččat guorahallat boazodoalu gárdiid ja rusttegiid. Ovdaprošeavtta bakte galgá

direktoráhtta almmustahttit makkár dárbbuid ja vejolašvuodaid kártaovttasbargu sáhttá bohciidit. Direktoráhtta galgá sáddet ovdaprošeavtta raporta šiehtadallanbealálaččaide ovdal 2015 juovlamánu 1. beaivvi. Raporta galgá sisttisdoallat evttohusa movt bargat ovddasguvlui.

- Eanandoalldirektoráhtta galgá ovdal 2015 juovlamánu 1. beaivvi doaimmahit dieđuid boazodoalu areálageavahankárttaid boahttevaš doaibman- ja divodangoluid birra šiehtadallanbealálaččaide.

Eanandoalldirektoráhtta ovddida stáhtusraporta boazodoalu areálageavahankárttaid ovdánahttima birra lálkaásahusčoahkkima oktavuodas 2015 giđa.

Golut boazodoalu areálageavahankárttaid ovdánahttinbargui leat meroštallojuvvon 2,5 milj. ruvdnui. Prošeakta ruhtaduvvo álggahanprošeavtta geavatkeahtes juolludemiin mii lea 0,93 milj. ruvnno, ja velá várrejuvvo 1,57 milj. ruvdno lassin BOF dábálaš rámmajuolludeapmái.

1.2.3 Ovdaprošeakta mii gullá boazolohkamiidda

Lohkamis bohccuid lea áddjás ja resursagáibideaddji bargu sihke boazodollui ja hálddahussii. Nu movt boazolohkan dál čađahuvvo, de lea vejolaš logu dárkkistit lohka bakte dušše soames orohagain ovttá jagi siskkobealde. Dálá proseassain mas áigumuš lea geahpidit boazologu Finnmárkkus, de mañimus jagiid eanas boazolohkamit leat čađahuvvon Finnmárkkus. Váilevaš lohka mat daid guovlluin mat leat lulábealde Finnmárkku dagahit eahpesihkarvuoda sin boazologu hárrái.

Šiehtadallanbealálaččat lea lihtodan ásahit bargujoavkku mii oazžu ovddasvástádusa čađahit ovdaprošeavtta mii galgá gávnnahtit hástalusaid dálá lohkamiin ja lohkanvugiin. Maiddá makkár vejolašvuodát gávdnojit molssaevttolaš lohkanvugiin, nugo mat lohkan dronagirdiin ja ovttaskas bohcco lohkanmearkumis. Lassin dása galgá bargujoavku árvalit vejolaš dárkilastinevttohusa mii dagaha beaktileappot lohkamiid.

Šiehtadallanbealálaččat leat šiehttan ásahit njealji olbmo bargujoavkku. NBR nammada guokte lahttu ja Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta bakte guokte. Nubbi stáhta ovddasteddjiin nammaduvvo bargujoavkku jodiheaddjin. Eanandoalldirektoráhtta lea bargujoavkku čállí. Jus bargujoavku dan gávnna ávkkálažžan de bargujoavku sáhttá bidjat áigeovdilis dutkanbirrasiid čađahit oasi prošeaktabarggus. Goappaš bealit mákset iežaset goluid joavkobarggu oktavuodas.

Bargujoavku galgá ovddidit raporttastis ovdal 2015 juovlamánu 1. beaivvi.

Lassin BOF dábálaš rámmii várrejuvvo 0,7 milj ruvdno čađahit ovdaprošeavtta boazolohkanvugiid birra.

1.2.4 Sajustit odđa raporterenvuogádaga

2013/2013 boazodoallošiehtadusa oktavuodas de šiehtadallanbealálaččat ledje ovtamielaláča das ahte dálá raporter njuovahagain ja muohkadanfitnodagain ii leat dohkálaš. Rivttes raporter lea dehálaš vuodđu Márkanlávdegotti bargui. Viidáset váilevaš raporter dagaha hástalusaid go doarjjaohcamušat galget meannuduvvot, ja maiddá oppalaš rehketoalu ja resursarehketdoalu hábmenbargui.

Šiehtadallanbealálaččat leat lihtodan ásahit bargojoavkku, masa välljejuvvojit ovddasteaddjit Eanandoalldirektoráhtas, NBR:s ja Priváhta Boazonjuovahagaid Riikkasearvvis (PBR), mii galgá hábmet odda Webb-vuodustuvvon raporterenvuogádaga. Bargojoavkku loahpparaporta ovddiduvvui šiehtadallanbealálaččaide 2014 juovlamánus. Ovdanbuktima oktavuodas čielggai ahte geavaheddjiid oahpaheapmi ja prográmma sajusteapmi juohke njuovahagas ii leat álggahuvvon, muhto ahte prográmma lea buori muddui gárvvis doaimma ládje. Odda raporterenvuogádaga ovdánahttimii várrejuvvui 2,0 milj. ruvdno. Ruhtageavaheapmi lei sullii 500.000 ruvnno unnit go maid ledje várren. Go šiehtadallanbealálaččat deaivvadedje juovlamánus de lihtodedje ahte 150.000 ruvnno geavakeahtes 500.000 ruvnnos galgá sirdojuvvot ja geavahit čuohtadangeahččaleapmái vai sáhttá kvalitehtasihkkarastit ovdánahttojuvvon kvalifiserenvuogádaga.

Golut odda raporterenvuogádaga sajusteapmái leat jagi 2015:is meroštallojuvvon 0,5 milj. ruvdnui. Prošeakta ruhtaduvvo 350.000 ruvnnuin mii proševttas lea báhcán geavatteahtta, ja leat velá várren 150.000 ruvnno lassin BOF dábálaš rámmajuolludeapmái.

1.2.5 Doaimbajijut mat galget lasihit siskkáldas dárkkisteami ja iešstivrejumi

2007 Boazodoallohka galgá boazodollui vuodđudit heivvolaš siskkáldas organiserema ja hálddašeami. Dasa lassin galgá boazodoallu lága mielde, siskkáldas iešstivrejumi bakte, ieš aktiivvalaččat leat mielde ja váldimis ovddasvástádusa ja nu sihkkarastit nanaguoddevaš boazodoalu. Boazoealáhusas leat stuorra hástalusat go ovddasguvlui galget sihkkarastit ekologalaš, ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzilis boazodoalu. Viidáset ovdánahttimis báikkálaš stivrejumi šaddá leat dehálaš vai joksat mearriduvvon boazodoallopoltiikalaš mihttomeriid.

Eanandoalldirektoráhtta bargá aktiivvalaččat mánggaid doaimbajijuiguin mat galget nannet boazoealáhusa cuokka doaimmahit iešstivrejumi ja siskkáldas bearráigeahču. Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielalačča das ahte soames dáin doaimbajijuin galget ruhtaduvvot boazodoallošiehtadusa bakte. Dát guoská semináraid čađaheapmái main fáddán lea ovdánahttimis báikkálaš stivrejumi buot orohatstivraide ja buot siidaoasseeaiggádiidda, ja čađheames pilohtaproševtta mas ulbmil lea báikkálaš stivrejupmi eatnandiedálaš ráddjejuvvon guovllus.

Bargui ahte nannet boazoealáhusa iešstivrema ja siskkáldas bearráigeahču cuokka, galgá Eanandoalldirektoráhtta hábmet fápmudusa ja prošektaplána. Plána hábmen galgá čađahuvvot ovttasráđiid NBR:in ja Sámedikkiin. Prošektaplána galgá gárvvistuvvot ja ovddiduvvot šiehtadallanbealálaččaide lánkaásahusčoahkkima oktavuodas 2015 miessemánus/geassemánus.

Eanandoalldirektoráhtta maiddái bargá iskamis soabadallangeahččalemiin boazoealáhusas. Soabadallangeahččaleapmi galgá maiddái leat oassin prošektaplánas man direktoráhtta galgá hábmet.

Doaimbajuide siskkáldas bearráigeahčču ja iešstivrejupmái várrejuvvo 1,0 milj. ruvnno lassin BOF dábálaš rámmajuolludeapmái.

1.2.6 Prošeakta – Rádjat boares áideávdnasiid ja lobihis áiddiid

Buot boazodoalloguovlluin leat fuopmášahtti ollu boares áideávdnasat maid berrešii čorget. Šiehtadallanbealálaččat lea ovttamielalaččat das ahte sis geat dáid lobihis áiddiid

leat ceggen, maiddái lea ovddasvástádus daid čorget, muhto ahte mánggaid orohagain dát ii čuovvovuvvo. Áideávdnasat mat báhcet lundui šaddat eastagiin ja vahágiin sihke fuođđuide ja olbmuide geat luondduš vánddardit. Dákkár boares áideávdnasat mat gullet boazodollui sáhttet maiddái dagahit heajos beaggima boazodoalu ektui.

Šiehtadallanbealálaččat lea ovttamielaláča ahte álggahuvvo prošeakta mas ulbmil lea eret čorgehit boares áideávdnasiid. Ortnet galgá leat áigeráddjejuvvon 2015/2016 doaibmajahkái. Ortnege bakte sáhttet orohagat ohcat ekonomalaš doarjaga boares áideávdnasiid čorgenbargguide.

2015/2016 doaibmajahkái leat šiehtadallanbealálaččat mearridan vuoruhit Romssa ja Nordlándda boazodoalloguovlluid. Eanandoalldirektoráhtta hábme njuolggadusaid ortnegii ja mat galget dohkkehuvvot buori áiggis ovdal bievlaáigodaga. Ortnege hálddaša Nordlándda ja Romssa fylkkamánni. Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta galgá váldit oktavuoda FEFO ja Statskoga ásahusaiguin ja jearrat veahki dán prošeavtta čadaheapmái.

Šiehtadallanbealálaččat leat soahpan várret 1,8 milj. ruvnno lassin BOF dábálaš rámmii prošeaktii man áigumuš lea čorgehit eret boares áideávdnasiid lobihis gárddiid/áiddiid.

1.2.7 Prošeakta – ”Boazu sánjár duoddaris”

Márkanlávdegoddi leat ožžon ovdánahttojuvvo sierra mearkanetrála profiilla. Profiila deattuha Norgga Bohccobierggu mihtilmasvuoda ja fuomášuhtá ahte bohccobiergu lea máisttolaš, buiga, ráinnas ja lunddolaš. Hápmi galgá čiekŋudit dakkár muitogova ahte bohccobiergu lea *Duoddara máisttolaš ja mievrris biergu*. Profiila oaččui jagi 2013 buori designamearkka Norgga Designarádis. Profiila lea vurkejuvvon elektrovnnalaš hápmemanuálan mas lea geavaheami rávvagat. Viidáset lea profiila jagi 2014:is mearkagálvosuddjejuvvon. Šiehtadallanbealálaččat lea ovdal dovddahan márkanlávdegoddi ahte lávdegoddi galgá čielggadit movt fitnodagat sáhttet ávkkástallan profiilla, dákkko iskat vejolašvuoda ahte fitnodagat galget máksit go adnet profiilla, ja nu leat mielde ruhtadeames mearkanetrála vuovdaleami.

Márkanlávdegoddi lea hábmen plána prošeaktii mas ulbmil lea ásahit eavttuid profiilla geavaheapmái ja nu láhččet bohccobiergomárkanii vejolašvuoda ávkkástallat profiilla jus sii ekonomalaččat dorjot mearkanetrála vuovdaleami. Šiehtadallanbealálaččat gal dál dorjot ovdabuktojuvvon prošeaktaplána, dás prošeaktaorganiserema. Dát mearkkaša ahte šiehtadallanbealálaččat ovttas oamastit prošeavtta. Prošeaktabohtosiid galget šiehtadallanbealálaččat dohkkehit. Dasa lassin galget prošeavttas čadahuvvot oktasaš oamasteaddjičoahkkimat. Oamasteaddjičoahkkimis digaštallet ja mearridit loahpalaš prošeaktaplána.

Prošeaktii várrejuvvo 1,0 milj. ruvdno lassin BOF dábálaš rámmajuolludeapmái.

1.2.8 Sajusteames odđa klassifiserenvuogádaga

Šiehtadallanbealálaččat oidnet dárbbu lágidiŋ gurssaid mas galget oahpahit ja dohkkehit sin geat galget klassifiseret bohccobierggu. Šiehtadallanbealálaččat oidnet maiddái dárbbu NBR:i láhččet vejolašvuoda čadahit diehtujuohkinbarggu odđa vuogádaga álggaheami oktavuodas.

Dáinna vuolggasajiin leat šiehtadallanbealálaččat lihtodan várret 300.000 ruvnno lassin BOF:a dábálaš juolludeapmái odđa klassifiserenvuogádaga sajusteapmái. Dát várrejuvvo

lea lassin dan 2,0 milj. ruvdnui mii árabut juo lea várrejuvvon hábmemis ja álgaheames odđa klassifiserenvuogádaga.

2. 2015/2016 BOAZODOALLOŠIEHTADUS

Šiehtadallanbealálaččat leat 2015/2016 boazodoallošiehtadusa šiehtadallamis olahan ovttamielalašvuoda, ja soahpamuš lea gustovaš 2015 suoidnemánu 1. beaivvi rájes gitta 2016 geassemánu 30. beaivái. Šiehtadusteavstta leat guorahallan ja vuolláičállán.

Šiehtadallanbealálaččat leat ovttaskas boasttaid ja ortnegiid oktavuodas lihtodan:

2.1 Poasta 51: Boazodoalu Ovdánahttininfoanda (BOF)

2.1.1 Nissoniidda heivehuvvon doaibmabijut

Šiehtadallanbealálaččat lea soahpan ahte 2015/2016 boazodoallošiehtadusas eai várrejuvvo earenoamáš ruđat nissondoaimmaide, ja deattuhit ahte dát ii čuoldde boazodoallonissoniin vejolašvuoda ohcat prošeaktaruđaid BOF:s, dahje ahte NBR organisašuvdna dásis sáhtta ohcat ruđaid ovdánahttinprošeavttaide.

Šiehtadallanbealálaččat lea ovttamielas das ahte dásseárvu boazodoalus gáibida áŋgiruššama mánggaid bealálaččat bealis. Dát guoská sihke almmolašvuhtii go galget hábmet gaskaomiid, ealáhussii ja ealáhusorganisašuvdnii.

NBR lea hábmen dásseárvvu strategiija boazodoalus mas leat dihto čuovvolančuoggát. Ovddasguvlui lea guovddáš mearkkašupmi ahte NBR ulbmillaččat ja aktiivvalaččat bargá dáinna strategiijan, ja ahte NBR vuorua iešguđetge doaibmabijuid. Earenoamážiid deattuhuvvo ahte NBR bargá dan badjelii ahte nissonoassálastin lassána iežas organisašuvnnas. Dát guoská sihke NBR stivrras ja báikkálaš servviin.

Šiehtadallanbealít lea ovttamielalaččat ahte ovddasguvlui lea dárbu juohkit eanet dieđuid das guđe boazodoallošiehtadusa ortnegiin gusket nissonolbmuide. Vai diehtujuohkin buorrána ja lassána, áigu Eanandoalldirektoráhtta dán oasi čuovvolit vai boazodoallonissonat heivvolaš vuogi mielde ožžot dieđuid.

2.1.2 Dutkan ja ovdánahttin

Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielalaččat das ahte eai várrejuvvo ovddalgihtii čadnojuvvon ruđat dutkamii ja bagadallamii 2015:is. Eaktuduvvo ahte BOF-stivra čielggada movt dán jagi várrejumiit galget adnot.

Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielalačča das ahte boazodoalu ovdánahttivejolašvuodat čielggasmahttojuvvojit vuoruhuvvon dutkansuorgin. Šiehtadallanbealálaččat eaktudit ahte BOF-stivra čađaha dárbblaš ráddjemiid nu ahte ohcamušat mat gullet ovdánahttinvejolašvuodaide leat siskkobearde daid rámmaid ja ulbmiliid siskkobearde mat ovdanbohtet stivrra strategalaš plánas.

2.1.3 Riidoeastadeaddji doaibmabijut

Šiehtadallanbealálaččat čujuhit dasa váldoulbmil riidoeastadeaddji doaibmabijuiguin lea unnidit riidduid gaskal boazodoalu ja muđui eanandoalu, ja čujuhit dárkun ahte Lulli-Trøndelága fylkkamánni čađaha vudolaš kvalitehtasihkkarastima ja vuorua ohcamušaid

ortnega ulbmila mielde. Šiehtadallanbealálaččat vurdet ahte čuoovvoaš eanandoallošiehtadusas várrejit vástideaddji supmi, 1, 45 milj. ruvdno, mii juolluduvvo fylkkamánnái dán seamma ulbmili.

2.1.4 Ovdánahttinprográmma

2014/2015 Boazodoallošiehtadallamiin, šiehtadallanbealálaččat lihtodedje ovttahttit Boazodoalloprográmma Ruoná mátkeealáhusa ja báikkálaš biebmii ovdánahttinprográmma (2015 odđajagimánu 1. beaivvi rájes rievddai nama ahtanuššama ja árvoháhkama - ovdánahttinprográmma). Duogáš ovttahttimin lei ahte goappaš prográmmain lei sullasaš áigumuš, kundariin ledje seamma hástalusat ja bohccobiergofitnodagaide lea ávkin jus prográmmat leat lagabui ovttahttojuvvon. Viidáset ovttahttin maiddái čuoovvohii ráđđehusa mihttomeari ahte geahpidit eanandoallobyrokratiija ja gaskaoapmeapparáhta.

Ovttahttimin šiehtadallanbealálaččat eaktudedje ahte boazodoallu oažžu ovddasteami Ovdánahttinprográmma stivrenjovkui. Viidáset ahte Innovašuvdna Norga ain joatká ángiruššama ja láchima prográmma bohccobiergokundariidda, ja ahte bidjet návccaid oažžut ovdan gávni vejolašvuodaid prográmmas ja muđui Innovašuvdna Norggas. Šiehtadallanbealálaččat lea maiddái soahpan joatkit prográmma hámi ja vuoruhansurggiid.

Boazoprográmma Stivrenjoavku meannudii iežas loahpparaportta 2014 skábmamánu 27. beaivvi čeahkimis. Loahpparaporttas čujuhii Stivrenjoavku dasa ahte raporttas leat guokte guovddáš ulbmila. Nubbi lea almmuhit stáhtus- ja loahpparaportta go Boazoprográmma heaittihuvvo. Nubbe ulbmil ges lei ahte ovddidit evttohusaid stivrenjovkui ja odđa prográmma hálldahussii, evttohusat mat stivrenjoavkku mielas leat dehálačča áimmahuššamis ja ovdánahttit Boazoprográmma dálá ja vejolaš boahttevaš kundariid. Dasa lassin eaktuduvvo ahte vásáhusat mat ovdanbohtet raporttas ja stivrenjoavkku evttohusain leat guovddázis ja bargagohtet odđa prográmmačállosiin, ja go ovdánahtti gohtet odđa prográmma stivrejumi ja hálldahusa.

Šiehtadallanbealálaččat guorrasit Stivrenjoavkku rávvagiidda, ja eaktudit ahte Ovdánahttinprográmma stivrenjoavku ja hálldahus čuoovvola ja vuhtiiváldá ovddiduvvon rávvagiid.

Šiehtadallanbealálaččat maiddái guorrasit stivrenjoavkku rávvagiidda go rávvejit ahte odđa prográmmas boazodoallošiehtadusa ekonomalaš oassi galgá ovdagihtii várrejuvot. Dát guoská maiddái Boazoprográmma váilevaš juolludeapmái.

2.1.5 Fágareiveortnet

Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielalačča das ahte fágareiveortnet lea dehálaš ordnet.

Šiehtadallanbealálaččat lea fuomášan ahte Oahpahuskantuvra 2010 rájes ii leat gávndan eará ruhtadangálduid. Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielas das ahte váilevaš ruhtadeapmi mearkaša ortnega heaittiheami. Šiehtadallanbealálaččat eaktudit ahte Oahpahuskantuvra árvjolaččat bargá gávdnamis eará ruhtagálduid, ja ahte Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta veahkeha ášši čuoovvolahttimis eará departemeantaid ektui.

Oassin barggus ahte nannet nissonolbmuid sajádaga boazodoalus, galgá oahpahuskantuvra joatkit vuoruheames nissonolbmuid sihke boahttevaš fágaoahpalliid

ja hárjeheddjiid gaskkas. Dasa lassin čujuhit šiehtadallanbealálaččat dasa ahte lea dehálaš sihkkarastit buori geográfalaš lávddu fágaoahpahalliid válljemis. Fágareiveortnet galgá maiddá fállojuvvot boazoservviide.

2.1.6 Márkandoaibmabijut

Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielaláča das ahte Márkanlávdegotti váldodoaibma lea sihkkarastit norgga bohccobierggu positiivva beaggima ja loktet loahppageavaheddjiid oastinmiela. Dása lassin galgá Márkanlávdegoddi gaskkustit márkaniid gullelaš čuolbmabeliid eará oasálaččaide. Márkanlávdegoddi galgá ain geavahit moni ja bierggu diehtujuohkinkantuvrra (Opplysningskontoret for egg og kjøtt - OEK) strategalaš ovttasbargoguoibmin go galget čadahit dihto márkandoaimmaid.

Šiehtadallanbealálaččat čujuhit dasa ahte oasálaččat eai ovddasguvlui sáhte vuordit ruđaid boazodoallošiehtadusa bakte šládjálaš márkangievrrereapmái. Go bohccobierggus ii dárbbas máksit vuovdindivada, de šaddet fitnodagat danne ieža várret ruđaid mearkkahis vuovdinággirdemiide. Danin lea dárbbaslaš ahte Márkanlávdegoddi gulahallá bohccobiergosurggiin vejolaš doarjjajuolludeami birra. Lassin mearkkahis vuovdinággirdeapmái de čujuhit šiehtadallanbealálaččat dasa ahte lea dehálaš ahte juohke áidna ovttaskas fitnodat váldá stuorit ovddasvástádusa lasihit iežas márkangelbbolašvuodas ja iežas gálvobuktagiid vuovdaleamis.

Iežas vuosttaš márkanylána mielde de lea Márkanlávdegoddi ráhkadahtán Márkangiehtagirji. Girji lea juhkojuvvon buot siidaosiide ja boazoservviide. Márkangiehtagirji kommunisere daid árvvuid mat gullet norgga bohccobiergui, ja galget movttiidahtit boazoealáhusa vuoddoosuorggi leat mielde vuovdaleames ja fáluheames bohccobierggu.

Márkanlávdegotti áigumuš lea ođasmahttit Márkangiehtagirji jagi 2015:is. 2016/2017 boazodoallošiehtadusa rádjai de galgá NBR bargan sajusteames Márkangiehtagirji siskkáldasat iežas organisašuvnnas ja miellahtuide.

Šiehtadallanbealálaččat guorrasit Márkanlávdegotti 2015/2016 doaibma ja bušeahhtaárvalusaide ja plánejuvvon ággirdemiid muddenárvalusaide. Márkanlávdegotti 2014 geavatkeahes ruhta sirdojuvvo nu ahte ruđat sáhtta adnot jagi 2015:s.

Márkanlávdegotti doaibma lea leamašan viidát go maid álggos ledje doivon. Bohccobierggu sajádaga dihte biergomárkanis, de dát doaibma lea leamašan dárbbaslaš. Doaibma lea leamašan viidát sihke miellahtuide ja čállingoddái. Ain ovddasguvlui gáibiduvvo alla doaibmadási sihke miellahtuin ja čállingottis. Šiehtadallanbealálaččat leat danin soahpan ahte Márkanlávdegoddi oažžu vejolašvuoda sirdit gitta 50.000 ruvnno rádjai 2015 bušeahtas ja nu buhtadit liige bargonoađi ja lassi mátkkošteami. Lassin dása sáhttet sii sirdit liige 150.000 ruvnno láchččet čállingoddái vejolašvuoda čuovvolahttit daid mearrádusaid maid lávdegoddi lea mearridan čadahit.

Šiehtadallanbealálaččat lea ovttamielaláča das ahte Márkanlávdegotti čállingoddi galgá leat Eanandoalldirektoráhta kánturbáikkis. 2015 lánkaásahusčoahkkima rádjai miessemánus/geassemánus galgá Eanandoalldirektoráhtta čielggadan Márkanlávdegottiin das makkár doaimmat gullet čállingoddái ja makkár doaimmaid ferte eará ládje čoavdit. Čielggadeapmi galgá ovddiduvvot šiehtadallanbealálaččaide lánkaásahusčoahkkimis.

2.1.7 Bohccuid suvdin

2014/2015 Boazodoallošiehtadallamiid oktavuodas, de šiehtadallanbealálaččat mearridedje ásahit bargojoavkku man doaibma lei árvvoštallat boazosuvdinortnega. Duogáš das lei go boazosuvdingolut manimus jagiid leat nu garrasit lassánan, ja šiehtadallanbealálaččat ledje ovttamielalačča das ahte áiggi mielde boazosuvdin ii galgga ruhtaduvvot boazodoallošiehtadusa bakte. Bargojoavku galggai ea.ea. árvvoštallat boahttevaš suvdindárbbu, ja árvvoštallat eará vejolaš johtinvugiid.

Bargojoavku lea raporttastis árvalan ahte boazosuvdinortnet giđđat bisuhuvvo nu movt dál. Čakčasuvdináigodat árvaluvvo oaniduvvot dálá suvdináigodaga oaniduvvo.

Šiehtadallanbealálaččat adnet vuodđun ahte boazosuvdin čadahuvvo daid rámmaid siskkobealde mat ledje vuodđun dalle go 2015/2016 boazosuvdima haddejearldat almmuhuvvui. Boahttevaš haddejearldagain de muddejuvvo suvdináigodat suvdinjoavkku evttohusa mielde.

2.1.8 Boazodoallorusttegat

Šiehtadallanbealálaččat lea soahpan joatkit doarjjameriid rusttegiidda. Viidáset lea ovttamielalašvuolta joatkit mearriduvvon eavttuid mas lea mearriduvvon ahte ii juolluduvvo doarjja siidaosiide mat eai ollašuite dábálaš eavttuid mat leat mearriduvvon Láhkaásahusas doarjagiid birra siidaosiide ja boazoservviide, ja orohagaide mat eai ollašuite dábálaš eavttuid mat lea mearriduvvon Láhkaásahusas doarjagiid birra boazorohagaide ja boazoservviide. 2015/2016 Boazodoallošiehtadusas eai várrejuvvo ruđat eanjkildoaimbajuide eaige várrejuvvoge dán ulbmilii ge.

2.1.9 Protect Sápmi

Šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielalačča ahte ii juolluduvvo ruđalaš doarjja Protect Sápmi doibmii boazodoallošiehtadusa bakte. Ruđalaš doarjja ferte danin čuovvoluvvot olggobealde šiehtadusa.

2.1.10 Oahppo- ja fuolahusvuodustuvvon bálvalusat

Šiehtadallanbealálaččat leat soahpan várret oktiibuot 450 000 ruvnno 2013/2014 Boazodoallošiehtadusas vai besset čielggadit vejolašvuoda ásahit Oahppo- ja fuolahusvuodustuvvon bálvalusaid boazodoalus. Dát galggai ovdánahttojuvvo seamma málle mielde go Eanandoalu šilljui (Inn på tunet) ortnet. Finnmárkku fylkkamánni (FM Finnmárku) dat oaččui bargun čadahit čielggadeami, ja ovddidii rapporta ”*Oahppo- ja fuolahusvuodustuvvon bálvalusat boazodoalus. Pilohtaproševtta raporta ”Duoddarii (ut på vidda)”, čadahuvvon 2014 čavčča*” 2014 skábmamánu 28.beivvi.

Raporttas evttohuvvo ásahuvvot mánggajahkásaš prošeakta, mii čadnojuvvo Biebmeearka (Matmerk) ja šilljui (inn på tunet) -ortnegii, guovlulaš hálddašepmi dahje bivdit Sámi allaskuvlla ovdánahttit bistevas ortnega.

Vai ovddasguvlui sihkarastojuvvo ahte ásahuvvo oahppo- ja fuolahusvuodustuvvon bálvalusortnet boazodoalus, de šiehtadallanbealálaččat leat soahpan ahte álggahandásis várrejuvvojit ruđat golmma jagi prošeaktii boazodoallošiehtadusa bakte. Proševtta čadaheami ulbmil lea háhkat vuodá árvvoštallat ahte galgá go ortnet ásahuvvot bistevažžan.

Dása nammaduvvo bargojoavku mii galgá hábmet prošeakaplána. Bargojoavkkus galget leat njealje miellahtu, guokte NBR nammaduvvon lahttu ja guokte Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta bakte nammaduvvon lahttu. Okta stáhta miellahtuin nammaduvvo bargojoavkku jodiheaddjin. Fylkkamánni lea bargojoavkku čállingoddi. Bargojoavku galgá ovddidit prošeakaplána evttohusastis 2015 láhkaásahusčoahkkima oktavuodas miessemánus/geassemánus, ja plána galgá maiddái sisttisoallat prošeavtta organiserema ja válldi.

Prošeaktaáigodat bistá golbma jagi. 2015/2016 Boazodoallošiehtadusa bakte várrejuvvo 1. milj. ruvdno prošeaktaáigodaga vuosttaš jahkái.

2.1.11 Ođđa klassifiserenvuogádat

2013/2014 boazodoallošiehtadusas várrejuvvui 2,0 milj. ruvdno hábmet ja sajstit nationála klassifiserenvuogádaga bohccobirgvi. Vuogádaga vuodđun galggai leat dálá EUROP klassifiserenvuogádat. Dán váste áshuvvui bargojoavku mii oaččui prošeaktaovddasvástádusa, ja ulbmil lei ahte dát vuogádat galggai áshuvvot ovdal 2013/2014 njuovvanáigodaga.

Bargojoavku lea evttohan ođđa njuolggadusaid klassifiserenvuogádahkii. Njuolggadusat leat čohkkejuvvon bohconjuovvama klassifiserengiehtagirjái. Njuolggadusain leat maiddái mearrádušat movt buhtistit bohccogoruda, čilge movt bohccogorut galgá leat vihkkemis, njuolggadusat goruda vihkkemis ovdal galmmiheami, liegga goruda geahppuma ja njuolggadusat bohccogorudiid merkemis. Maiddái leat mearriduvvon njuolggadusat aspirántaoahpahussii ja ođđa šláddejeddjiid dohkkeheapmái, dohkkehuvvon šláddejeddjiid lassioahpahussii ja njuolggadusat klassifiseren- ja buhtisvuodadárkkistemiide boazonjuovahagain.

Bargojoavku rávve ášahit klassifiserenvuogádaga bohccogorudiid klassifiseremii. Dasa lasson evttoha joavku ahte vuogádaga galget oamastit Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR), ja ahte boazonjuovvamii nammaduvvo klassifiserenlávdegoddi, mas lea ovddasteaddjit NBR:s ja Priváhta Boazonjuovahagaid Riikkasearvis. Bargojoavku evttoha ahte ortnegii searvan galgá leat eaktodáhtolaš boazonjuovahagaide.

Šiehtadallanbealálaččat guorrasit bargojoavkku evttohusaide, earret evttohusa ahte galgá leat eaktodáhtolaš njuovahagaide servet go vai eai. Šiehtadallanbealálaččat oidnet dehálažžan ahte ođđa klassifiserenvuogádat váldo adnui, ja ahte boazodoallošiehtadus geavahuvvo vai dan joksat. EBD áigu farggamusat vuolggahit barggu vai sáhttit ášahit láhkamearrádusa mii sihkkarastá bohccobierggu geatnegas klassifiserema.

Šiehtadallanbealálaččat vurdet ahte ođđa klassifiserenvuogádat sáhttá álggahuvvot čakčamánu 1. beaivvi rájes, mii mearkkaša 2015/2016 njuovvanáigodahkii.

2.1.12 Boazodoallofágalaš mielváikkuheapmi ja searvan regionála hálddašeapmái

Guovllustivrraid heaittiheami oktavuodas ja boazodoalu regionála hálddašeami sirdin fylkkamánnái, mearriduvvui ahte fylkkamánit galget ášahit ortnegiid mat čáhkkejit vejolašvuoda sámi ja boazodoallofágalaš birrasii searvat ja váikkuhit regionála hálddašeami.

Šiehtadallanbealálaččat adnet dehálažžan doarjut ortnegiid mat láchčojit sámi ja boazodoallofágalaččat váikkuheapmái regionála hálddašeamis. Dáinna vuolggasajiin de

šiehtadallanbealálaččat leat ovttamielaláčča várret ruđaid BOF bakte mat lágídit boazodollui vejolašvuoda ohcat ekonomalaš doarjaga vai sáhttet searvat regionála hálddašeapmái.

2.2 Boasta 75: Gollogeahpideaddji ja njuolggodoarjagat

2.2.1 Orohatdoarjja

Boazoservviin ii gáibiduvvo orohatplána. Boazodoallolága § 62 ektui galgá orohatplána almmuhit johtinminstara, dieđuid jahkodatguohtumiid ja guottetbáikkiid birra, dieđuid dárbbaslaš fievruid- ja fievridangaskaomiid birra, dás dieđut makkár bievlavuojánat leat anus, ja vejolaš helikoptera dahje eará áibmofievruid mat soames áigodaga leat anus. Plánas galget maiddái leat njuolggadusat goas, gos ja movt bievlavuojánat geavahuvvojit. Maiddái galget das leat dieđut bistevaš áiddiid ja gárddiid birra, ja jus vejolaš maiddái dieđut gaskaboddosaš áiddiid/gárddiid birra ja dieđuid jus guohtumat leat juhkkjuvvon guodohanavádagaide. Vai sáhtta doaimma duodaštit juohke áidna boazosearvvis ja vai boazosearvvit meannuduvvojit seamma mađe go boazoorohagat, de šiehtadallanbealálaččat leat soahpan ahte boazosearvvit maiddái galget hábmet seammassullasaš plánaid go boazoorohagaid orohatplánat.

2.2.2 Doarjjaeavttut siidaosiide ja boazoservviide

Šiehtadallanbealálaččat oidnet dehálažžan ja dárbbaslašžan ahte ođđa šláddjen- ja raporterenvuogádat válde adnui. Dáinna vuolggasajiin leat šiehtadallanbealálaččat soahpan ahte dálá miessenjuovvama raportereneavttut joatkašuvvet ođđa vuogádaga geavahangáibádusaid bakte. Šiehtadallanbealálaččat áigot 2015 čavčča mielde árvvoštallat stáhtusa.

2.2.3 Nannet siidaoasi eaiggáda sajádaga

2014/2015 Boazodoallošiehtadusa šiehtadallamiin de šiehtadallanbealálaččat sohpe ahte ásahuvvo bargujoavku mii galggai árvvoštallat makkár váikkuhusat šaddet dálá ortnegii go vuolida gollogeahpideaddji- ja njuolggodoarjagiid nu ahte siidaeaiggáda boazolohku ja su náittosguoimmi ja bearraša njuolgga badjaneaddji ja vuolláneaddji linnjás, ja siidaoasi eaiggáda oappáid/vieljaid boazolohku lea vuolil 85 pst oppalaš gidđaealu logu ektui. Danin go sis dušše ledje ovtta doaimmajagi logut, de plánejuvvon čielggadanbargu mañiduvvui.

Šiehtadallanbealálaččat oidnet ain dárbbu čadahit plánejuvvon čielggadeami, ja leat lihtodan ahte čielggadanbargu čadahuvvo diimmá šiehtaduvvon šiehtadusrámmaid siskkobealde. Dan botta go vuordit bargujoavkku raportta, de čuovvut 2015/2016 Boazodoallošiehtadusa ordnega.

Dán vuodul leat šiehtadallanbealálaččat lihtodan ahte nammadit bargujoavkku mas lea 4 miellahtu main NBR vällje guokte lahttu ja Stáhta, Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta guokte lahttu. Okta stáhta miellahtuin nammaduvvojit bargujoavkku jodiheaddjin. Eanandoalldirektoráhtta lea bargujoavkku čállu. Bargujoavku ovddida raporttastis ovdal 2015 juovlamánu 1. beaivvi. Goappaš bealit mákset iežaset goluid bargujoavkku barggu oktavuodas.

2.2.4 Geasehandoarjjaortnega guorahallan

Geasehandoarjaga geahčadeami várás nammaduvvo sierra bargojoavku. Bargojoavku galgá árvvoštallat váikkuhusa go eallibohccuid geaseheapmái ásahuvvo geasehandoarjja, ja váikkuhusa das go doarjjamearri juohke gilomehtera geaseheamis rievdá. Viidáset galgá bargojoavku čohkket dieđuid dálá ortnega reaidaruhtageavaheami goluin, ja árvvoštallat makkár váikkuhusat leat jus dat heaittihuvvo.

Bargojoavkkus galget leat njeallje miellahtu main NBR vállje guokte miellahtu ja Stáhta Eanandoalo- ja biebmodepartemeanta guokte miellahtu. Okta stáhta miellahtuin nammaduvvo bargojoavkku jodiheaddjin. Eanandoalldirektoráhtta lea bargojoavkku čáli. Bargojoavku ovddida raporttastis šiehtadallanbealálaččaide ovdal 2015 juovlamánu 1. beaivvi. Goappaš bealit mákset iežaset goluid bargojoavkku barggu oktavuodas.

3. DOAIBMABIJUT RADIOAKTIIVVALAŠ NUOSKKIDEAMI DIHTE

3.1 Gokčamis goluid doaibmabijuide mat álggahuvvojit radioaktiivvalaš nuoskkideami dihte

- a) Jagi 2015 lea várrejuvvon 2,5 milj. ruvdno kapihttala 1142 bakte – mas ruhtadit goluid doaibmabijuide go bohccobierggus lea rádíoaktivitehta.
- b) Šiehtadallanbealálaččat leat šiehttan ahte láchkaásahus man mielde boazoeaiggádiid golut, liigebarggut ja ekonomalaš vaháгат buhtaduvvojit bohccobierggus alla rádíoaktivitehta dihte, galgá geahpiduvvot ja heivehuvvot dálá dillái rádíoaktivitehtajoavkku evttohusa mielde: Bargojoavku ásahuvvui 2014/2015 boazodoallošiehtadusa oktavuodas.
- c) Njuolggadusat rádíoaktivitehtadoaibmabijut 2015/2016 njuovvanáigodahkii mearriduvvojit seamma málle mielde go láchkaásahusat boazodoallošiehtadusa mielde.

Oslo guovvamánu 17. beaivi 2015

Ellinor Marita Jåma

Anne Marie Glosli